

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2012/2020
07.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Тамара Немчев Џинић, адвокат из ..., против тужене Ерсте банк АД Нови Сад, чији је пуномоћник Ђорђе Ђокић, адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3627/19 од 14.11.2019. године, у седници од 07.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3627/19 од 14.11.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 5161/2018 од 28.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле да се утврди да су ништаве одредбе члана 7. став 1. тач. 5. и 6. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту закљученог 02.12.2008. године између парничних странака и да се тужена обавезе да тужили на име стицања без основа исплати 2.644,00 динара и 367.026,42 динара, све са законском затезном каматом од 26.12.2008. године и да јој накнади трошкове парничног поступка са припадајућом законском затезном каматом. Ставом другим изреке тужила је обавезана да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 35.596.00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3627/19 од 14.11.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено да су апсолутно ништаве одредбе члана 7. став 1. тач. 5. и 6. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту закљученог 02.11.2008. године између парничних странака и тужена је обавезана да тужили на име стицања без основа исплати 2.644,00 динара и 367.026,42 динара, све са законском затезном каматом од 26.12.2008. године, и да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 67.389,60 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужили накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 29.194,80 динара. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужене за досуђивање трошкова жалбеног поступка.

Против другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу чл. 408 и 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 87/18) и утврдио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано указује на битну повреду поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињену пред другостепеним судом, а због битне повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом описно указује, ревизија се не може поднети, према члану 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању које је у првостепеној пресуди правилно утврђено, парничне странке су дана 02.12.2008. године, закључиле уговор о дугорочном стамбеном кредиту, где је чланом 7. став 1. тачка 5. било предвиђено да се корисник обавезује да пре пуштања кредита у коришћење плати банци накнаду у износу од 30 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан уплате, на име накнаде за обраду кредитног захтева код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита. Чланом 7. став 1. тачка 6. уговора уговорено је да се корисник обавезује да пре пуштања кредита у коришћење плати банци накнаду од 4,25% од износа одобреног кредита, на име премије осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита. У Основним подацима о кредиту и Прегледу битних елемената отплате кредита, које су потписали тужила и овлашћено лице банке дана 26.12.2008. године, као подаци који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе наведени су износ кредита, период отплате, номинална каматна стопа годишња, ефективна годишња каматна стопа, укупан износ накнада и других трошкова које клијент треба да плати у току одобравања и реализације уговора о кредиту у апсолутном износу од 412.849,70 динара, и дефинисан је износ месечних анuitета. У подацима који се не укључују у обрачун ефективне каматне стопе, наведени су трошкови процене вредности непокретности, премија осигурања 78.198,00 динара, трошкови уписа у регистар недлежног органа, трошкови прибављања извода из земљишне књиге, трошкови кредитног бироа, и остали трошкови у износу од 39.232,50 динара. У полиси осигурања Националне корпорације за осигурање стамбених кредита од 13.12.2012. године, као осигураник је наведена тужена банка, а као подаци о осигураном кредиту наведени су број уговора о кредиту тужиле као корисника, износ кредита, учешће, рок отплате, као и подаци о некретнини над којом је конституисана хипотека. Наведено је да премија осигурања износи 4.165 евра, односно динарска противвредност од 387.632,28 динара по средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате. Уговором о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита, закљученим између Националне корпорације за осигурање стамбених кредита и тужене банке дана 11.07.2007. године, наведено је да се тим уговором регулишу услови под којима корпорација осигурава кредите, као и наплата банке од корпорације у случају наступања осигураног случаја, контрола наменског коришћења кредита осигураних код корпорације, плаћање премије осигурања и сва друга питања од значаја за уговорни однос банке и корпорације. Даном 26.12.2008. године тужила је уплатила туженој банци износ од 376.814,13 динара на име премије

осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, као и износ од 2.644,00 динара на име накнаде за обраду захтева за исту корпорацију.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је у побијаној другостепеној пресуди примењено материјално право када је првостепена пресуда преиначена, тако што је утврђено да су ништаве одредбе члана 7. став 1. тач. 5. и 6. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту закљученог међу парничним странкама 02.12.2008. године и када је тужена обавезана да тужили исплати досуђене износе на име стицања без основа.

Одредбом члана 43. Закона о банкама („Службени гласник РС“ 107/05, 91/10) прописано је да централна банка може прописати јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Одлуком НБС о јединственом начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите („Службени гласник РС“ 11/2005, 108/2005), која је важила на дан закључења уговора о кредиту, прописано је у тачки 5. да понуда банке која се односи на кредите, односно депозите, садржи податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе и податке који се не укључују у обрачун ефективне каматне стопе. У податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе спадају висина номиналне каматне стопе на кредит, односно депозит, износ накнада и провизије које банка обрачунава клијенту у поступку одобравања кредита, и износ накнада и провизија познатих на дан обрачуна, које банка обрачунава клијенту у току реализације уговора о кредиту. Као подаци који се не укључују у обрачун ефективне каматне стопе, спадају критеријуми за ревалоризацију и индексирање кредита, податак о страни валути којом се кредит индексира и други критеријуми за ревалоризацију и индексирање кредита, односно депозита, као и трошкови који нису познати на дан обрачуна, а могу настати у току реализације уговора о кредиту, односно депозиту. Законом о заштити корисника финансијских услуга, који је касније ступио на снагу, у чл. 2., 11. и 21. ближе је дефинисана ефективна каматна стопа.

У конкретном случају, међу парничним странкама није било спорно да су трошкови накнаде за обраду кредитног захтева код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита у износу од 30 евра у динарској противвредности, као и накнада од 4,25% од износа одобреног кредита на име премије осигурања код ове корпорације, већ садржани у ефективној каматној стопи. Будући да ови трошкови нису јасно исказани нити дефинисани како у Основним подацима о кредиту, тако ни у Прегледу битних елемената отплате кредита, није прецизирано на шта се односе трошкови обраде кредитног захтева и премија осигурања, нити зашто се трошак премије исказује у процентуалном износу за износ одобреног кредита, без ближег одређења структуре тих трошкова, те да структура ових трошкова кориснику кредита није била позната у време закључења уговора, то је правилан закључак другостепеног суда да је таквим уговарањем банка поступила супротно начелима равноправности уговорних страна и једнаке вредности узајамних давања из чл. 11. и 15. Закона о облигационим односима, те да су спорне уговорне одредбе супротне члану 1065. ЗОО, из кога произилази да нема основа да банка посебно и додатно наплаћује још један вид своје услуге, означавајући га као трошак обраде кредитног захтева и премије осигурања, јер све своје услуге наплаћује кроз уговорену камату на дати износ кредита. Уговорне стране у уговорима за осигурање кредита су Национална корпорација и пословне банке, у складу са одредбама Правила пословања Националне корпорације

од 12.02.2004. године, којима је изричито прописано да су банке и друге финансијске организације те које на име осигурања кредита плаћају премију осигурања Националној корпорацији, у висини утврђеној одлуком Управног одбора, у зависности од предходне одлуке по поднетом захтеву банке за осигурање одређеног кредита (члан 20. став 1.). Из изнетог произилази да и у погледу ове врсте накнаде, која је уговором о кредиту пренета на корисника, овде тужиљу, понуда за закључење уговора морала је садржати недвосмислене податке на основу којих је корисник кредита могао јасно закључити чија је обавеза плаћања ове накнаде, и о погодностима у вези са преузимањем на себе обавезе плаћања ове премије, коју је у ствари дужна да плати тужена банка.

С обзиром да је утврђено да су наведени трошкови обраде кредитног захтева и премије осигурања били укључени у ефективну каматну стопу и да су од тужиље као корисника кредита додатно наплаћени пре пуштања кредита у коришћење, то је тужена правилно обавезана да тужилји исплати досуђене износе на име стицања без основа, у смислу члана 210. ЗОО.

Ревизијом тужене неосновано се истиче погрешна примена материјалног права и наводи да је у побијаној другостепеној пресуди погрешно протумачен правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 22.05.2018. године. Супротно овим ревизијских наводима, према овом правном ставу трошкови обраде кредита и пуштања кредита у течај, као и други трошкови које банка обрачунава кориснику приликом одобравања кредита, или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава кориснику у току реализације уговора о кредиту, наплаћују се само кроз обрачун ефективне каматне стопе. Ревизијом се такође неосновано указује на погрешно тумачење одредаба члана 453. ЗОО од стране другостепеног суда, који је правилно закључио да се у конкретном случају не ради о преузимању испуњења у смислу ове законске одредбе.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић